

Könyvheti Újság

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

2013. június 5–8.

Ünnepi Könyvhét

Miskolc – Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Könyvek és világgönyvtárak

Az emberiség művelődéstörténetében megszámlálhatatlanul sok az írott szellemi termékeknek, a műveknek a száma. Az írás megjelenése és 5000 éves története óta sokféle információhordozón láttak napvilágot az írott művek, az agyagtábláktól kezdve a papirusztekercsen át a pergamenig, majd a papíralapú könyvek megjelenéséig. A könyvnyomtatás több mint 500 éves története óta számos mű jelent meg, amelyeket könyvtárak őriznek. Conrad Gesner a könyvnyomtatás megjelenése után száz évvel bibliográfiájában (1545) megpróbálta számba venni a latin, görög és héber szerzők műveit, a Bibliotheca universalis-ban. Azóta is számos világbibliográfiai kísérlet közös ismertetőjegye, hogy törekszik a teljességre, de annak elérése többnyire megvalósíthatatlan marad. A Gesner művéről elnevezett projekt is azt vette célba, hogy összegyűjtse a szellemi termékeket, amikor a virtuális egyetemes világgönyvtár alapjait 1995-ben lerakta.

Azt is rendkívül nehéz lenne számszerűsíteni, hogy a könyvnyomtatás megjelenése óta, az elmúlt 500 évben mennyi nyomtatott könyv jelent meg a világon és ezek közül mennyit őriznek ma a könyvtárak, hiszen bizonyos művek nyomtalanul eltűntek, csak hivatkozások számolnak be hajdani létükről.

A nyomtatott világ Gutenbergről elnevezett 500 éves galaxisa azonban nagyságrendileg még mindig vetekszik a virtuális vagy elektronikus művek, e-könyvek galaxisával, még akkor is, ha utóbbi 1994 óta exponenciálisan növekszik. A könyvnyomtatás atyjáról elnevezett Gutenberg projektben 1994 óta 42 ezer példány elektronikus szöveg, írott mű látott online napvilágot. A Magyar Elektronikus Könyvtár 1994-95-ös alapítása óta 11 ezer mű került teljes szövegű eléréssel a gyűjteménybe. A 2004-ben indult Google Books szolgáltatás 2010-ig híres könyvtári gyűjtemények digitalizálásával 12 millió könyvet dolgozott föl, ám ezek szerzői jogok miatt csak részben érhetőek el teljes szöveggel. A projekt exponenciális növekedésére jellemző, hogy az indulás évében még csak félmillió digitalizált könyv volt, 2008-ra már 6,5 millióra nőtt a számuk, majd két év alatt megduplázódott.

A Google szoftvermérnökeinek becslése szerint a világ 600 milliós egyedi könyvtételeiből kb. 130 millió az azonos témákról szóló művek száma.

A magyarországi könyvkiadás az 1960 és 2012 között eltelt 52 évben összesen csaknem 430 ezer könyvcímet jelentetett meg, miközben a kiadott művek példányszáma az utolsó évben volt a legalacsonyabb (29 millió), 1990-ben volt a legmagasabb (113 millió). Miközben az eltelt ötven évben a címek száma megnégyszereződött, a példányok mennyisége a négyszeresére duzzadt, majd a kiindulási szint alá süllyedt. A félmillió magyar könyvkiadási szám 50 év távlatában enged következtetni, hogy ha hazánkat vesszük alapul, akkor alulbecsülve is több mint 600 millió az elmúlt 50 év könyvtermése a világon – nem beszélve az előző 450 évről. Ugyanezt az adatot erősítik meg a nemzeti könyvtár gyűjteményéhez viszonyított, becslésen alapuló adatok (legalább 640 millió könyvcím létezik minimálisan a 160 nemzeti könyvtárban).

Ha összevetjük a nyomtatott és elektronikus könyvek statisztikai adatait, a 600-700 millió nyomtatott könyvcím mellett, amelyek könyvtárakban hozzáférhetőek, az exponenciális növekedés ellenére is minimális a legnagyobb Google Books projekt 12 milliós adata.

Számos tanulmány született arról is, hogy miről és hogyan olvasunk többet, a papíralapú vagy az elektronikus könyvet szeretjük jobban, de nincs is szükség a preferenciák eldöntésére, hiszen azonos eséllyel indulnak egymás mellett, eltérő előnyeikkel és hátrányaikkal együtt.

Kosztolányi Dezső a *Literatura* 1929-es 6. számában az olvasás jövőjéről szólva aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az emberek az akkori „új” találmányok, a mozi és a rádió megjelenése miatt a maihoz hasonlóan elfordultak az olvasástól. A könyv halhatatlanságáról írja: „átszállójege a leendő századokba, reménység, hogy a néma betűk valamikor megszólalnak s a papíron elraktározott, szunnyadó eszmék felébrednek másokban. ... hirdeti azt, hogy a jobbik részünk fönmaradhat, hogy mégsincs egészen halál és, hogy van föltámadás. Dicsőség a könyvnek.” Kosztolányi Dezső szavaival köszöntjük a 84. Ünnepi Könyvhetet, amelynek gondolata 1927 pünkösd vasárnapján, Miskolcon született.

Dr. Prókai Margit

Lackfi János – könyvekről, költészetről

Lackfi János József Attila-díjas író, költő, irodalomtörténész nyitja meg az ünnepi könyvhét miskolci rendezvénysorozatát június 5-én, szerdán délután 3 órakor az Erzsébet téren, majd délután 5 órakor a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár központi épületében (Görgey A. u. 11.) mutatja be a *Milyenek a magyarok?* című kötetét. A következő összeállításunkban szereplő idézetek Lackfi János könyvvel, költészetével, irodalommal kapcsolatos írásaiból származnak.

Az irodalom válságának gondolata egyidős az irodalommal magával, vagyis legalább tízezer éves.

Tinódi áfával

Könyvpiramis tetején állunk és élünk, elég bemennünk valamelyik többemeletes budapesti könyvesháza, hogy lássuk, mi mennyiséget termel össze évente a könyvkiadás. Piramis, avagy Bábel tornya, mely fenyegetőleg tör az égre. Mi értelme hát, kérdik a kishitűek, nekivágni mezítlábasan, erdőben vágott bottal, s megkezdeni az írói pályát? Még egy könyv az évi sok ezerhez? Igen ám, de a könyv segítségével az író saját életkorán túlra lendíti művét, bárki olvashatja sok ezer év múlva és sok ezer kilométerrel odébb is. Az olvasó pedig veszélytelenül léphet ki énjéből, következmények nélkül követhet el bűnököt, kalandozhat szerte a világban...

Könyvek emberbőrbe kötve

Mondják, a fesztiválok afféle könyvtemetők, és ha nem vigyáz az ember, el is hatalmasodik rajta a könyvcsőmör. Hát megbolondultam én, erdőbe fát hordani, tengerbe vizet? Hiszen kötetekkel rukkolt elő ez is, az is, milyen jól ír emez, kevésbé jól amaz, de többen ismerik. No meg itt vannak a külföldiek, az egész Európai unió, mint díszvendég, ki-ki könyvek hátán tutajoz végig a könyvközökön. Az úszó városban hatalmas nejlonszatyrokkal málháznak a megszállottak, kezük sas módjára köröz a könyvkupacok fölött, aztán lecsap, jaj, csak az enyémet vigye, ne a szomszédét!

Tüdővel emlékező bálna

Gyermekkorom (...) csak felerésztt zajlott a sulis falai között, gyakorta az órák során is Dickens, Cooper, Walter Scott, Verne vagy Hugo regényeiben léteztem inkább! Az irodalom mások számára nem látható lövészárkába húzódva éltem túl a valóságot.

Dobócsillag a homlokomba

Élet és irodalom nem két külön dolog. A polcokon könyvketrecbe zárt életek sorakoznak, az utcán eleven könyvek járnak-kelnek.

Könyvek emberbőrbe kötve

A költészet – ahogy a szentlélekről mondja az Írás – ott fűj, ahol akar.

Partra vetett sorok

A vers különleges bizgettyű, az is benne foglaltatik, ami nincs leírva benne.

A malac neve Szárnyati Géza

Van újabban egy eretnek rögeszmém. Nevezetesen, hogy a műfajelmélet alapját képező szentháromság, dráma, líra és epika valójában egységet alkot. Ha jobban meggondolom, a klasszikus szentháromságtan ugyanezt a háromszemélyű egylényegűséget állítja, úgy látszik, a teológia ilyen szempontból rugalmasabb irodalomszemléletünkénél. Észlelet és történet között legfeljebb aránybeli eltérést vélek felfedezni. A köznapi szóval versnek nevezett világeszlelet a szó hangzásával ellentétben korántsem az „ész lelete”, inkább az intuícioé vagy asszociatív logikáé: mikor valamit-valakit észreveszünk, akkor sem a ráció értelemben vett eszünk, hanem sokkal inkább érzékszerveink és persze agyunk munkálkodik. Szóval a leglíraibb pillanat éppúgy egy történetet rejt magában, amint hogy a legsűrűbb cselekmény gyökere is lírai ráeszmélés, esetleg több ilyennek bizonyos rendbe állított sorozata.

Kőkönyv

Dsida Akadémia

Könyvek kalapács alatt

Az ünnepi könyvhét keretében – június 8-án, szombaton délelőtt 10 órától – az Abauj Antikvárium és Aukciósház könyvárverést rendez a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban (Miskolc, Görgey A. u. 11.). A „kalapács” alá kerülő könyvek június 5-től 7-ig naponta délelőtt 10-től este 6 óráig megtekinthetők a könyvtárban. A katalógus elérhető interneten: www.konyvlap.hu, www.konyvpub.hu, www.rfmlib.hu. Bővebb felvilágosítás telefonon: 20/428-9105; e-mailben abaujantik@gmail.com.

Mózes Huba: *Pohárfelirat*

A Miskolcon élő szerzőnek Amit az ember álmodni tud (2006), Repülőhíd a sínek felett (2006), Párbeszéd vendégségben (2010) című köteteit követően a Bíbor Kiadó gondozásában ez a negyedik – más kiadónál megjelent művekkel együtt a tizedik – önálló tanulmány-, cikk- és esszégyűjteménye. Ez a kötet arányok és mértékek, szövegek és szövegköziség viszonyát, a szövegköziség szemantikáját és pragmatikáját vizsgálja. Írásai, amelyek a többi közt egy XV. század végi magyar–latin ikervers szerkezetének dinamikus egyensúlyával, Kölcsey Ferenc Hymnusának lehetséges ritmikái előzményeivel, metrumok, szövegrészek, belső arányok versépítő intertextualitásával, Dsida Jenő fordításainak szövegköziségével, a Bornemisza Péter Társaság bécsi Magyar Elektrájával, Szent Gellértnek a hazai egyetemépítésben vállalt szerepével és más hasonló kérdésekkel foglalkoznak, a filológiai, verstani, szövegtani vizsgálódások lényegláttató lehetőségeit igazolják.

Bíbor Kiadó, Miskolc, 2013.

Egy művészcsalád Miskolcon

Az MTA Miskolci Területi Bizottsága, a Lévay József Közművelődési Egyesület és az Észak-magyarországi Irodalmi Kör az ünnepi könyvhét miskolci megnyitásának előfutamaként Egy művészcsalád a miskolci irodalom- és művészetkedvelők körében címmel rendezett találkozót a MAB székházában június 3-án. Mezey Katalin, az MMA irodalmi tagozatának elnöke, a Széphalom Könyvműhely vezetője, és férje, Oláh János, a Magyar Napló főszerkesztője, valamint fiuk, (Oláh) Lackfi János költő, író műveiből olvasott fel. A találkozón bemutatták a házaspár két képzőművész gyermeke, Oláh Katalin és Oláh Máttyás László alkotásait is. A beszélgetést Mózes Huba, az Észak-magyarországi Irodalmi Kör elnöke vezette. A szervezők a hazai irodalmi-művészeti élet meghatározó szereplőivel további találkozót terveznek.

A 20. század kiemelkedő magyar lírikusa, Dsida Jenő halálának 75. évfordulója közeledtével az MTA Miskolci Területi Bizottsága, a Lévay József Közművelődési Egyesület és az Észak-magyarországi Irodalmi Kör 2013. május 4-én, a Miskolci Akadémiai Bizottság székházában emlékkonferenciát szervezett. Ennek keretében hangzott el a következő bejelentés.

A Dsida-emlékkonferencia jó alkalom arra, hogy zárszavában bejelentsem egy informális intézmény megalapítását.

A költészethez célkitűzéseiben szorosan kapcsolódó intézmény minden év májusában, Dsida Jenő születésének évfordulóján oklevelet ítél oda egy vagy több személyiségnek: 1. Dsida Jenő megismertetésében elért eredményéért; 2. Dsida Jenő ihlette irodalmi, képzőművészeti vagy zeneművészeti alkotásáért; 3. az utóbbi fél évtizedben megjelent, napjaink magyar költészetét gazdagító verseskötetéért.

Az oklevél másolatát a Petőfi Irodalmi Múzeumnak ajánlja fel megőrzés céljából.

Első okleveleit Láng Gusztávnak és Urbán Lászlónak a minden korábbinál gazdagabb Dsida-versgyűjtemény összeállításáért, valamint Szokolay Sándornak Dsida Jenő Psalmus Hungaricus című költeményének részleteire komponált Magyar Zsoltáraért ítéli oda.

Javasolom, hogy az intézmény tiszteletbeli elnöke Pomogáts Béla, ügyvezető elnöke Kabán Annamária, magyarországi bizottságának elnöke Lisztóczy László, nyugat-európai és tengerentúli bizottságának elnöke Gömöri György, világirodalmi bizottságának elnöke Amedeo Di Francesco, Kárpát-medencei bizottságának elnöke a javaslattevő legyen.

Javasolom, hogy a jövőben a felsoroltak – mint az intézmény alapító tagjai – egyenlő joggal jelöljék az elismerésre érdemeseket, szavazással döntsenek az oklevelek odaítéléséről, szavazategyenlőség esetén pedig az ügyvezető elnök szavazatát tekintsék mérvadónak.

Javasolom továbbá, hogy az alapító tagok munkáját a jövőben támogatásuk szándékát és mibenlétét írásban bejelentő pártoló tagok segíthessék.

Az intézmény neve Dsida Akadémia.

Miskolc, 2013. május 4-én.

Mózes Huba

Dsida Jenő versei

Idegen ébredés

Felszállt a köd. Szívverésünk zaja
végigdördül még egyszer rajta,
finoman reszket. Lépünk, lépünk, de
miért nem ér földet a lábunk?

A sötétség tágra nyitott ajtaja
előtt apró sugárrongyok libegnek,
minden elmúlik és mi elalszunk.
Ébredésünk ágát idegen virágok
illatozzák, idegen lesz az
ének és a tengerek arca.
S nem emlékezünk egymás nevére.

Nyáresti áhítat

Lépkedj vigyázva, kedves!
Míg mély varázsa tart
e percnek, ülj le mellém.
A csöndet ne zavarod.

Az Úr mennydörög olykor,
máskor a suhogó
tölgyek holdfénybe rezgő
szavával suttogó,

máskor csókokba csattan
termő parancsa, majd
költők szájával szólal,
mikor a rím kihajt.

Most, hogy ily enyhületben,
mivel sem küszködőn
ülök a tiszta csendben,
a tiszta küszöbön:

egy kis tücsköt választott
s e ciripelésen át
beszél. Figyelj, figyelj csak!
Én értem a szavát.

A kapu előtt

Kedvesem, szegény kedvesem! Nézd,
ez a kapu. Sötét, mint a gondolat,
erős, mint az örökkévalóság. Ezen
kellett volna bejutnunk, ha nem kapok
sebet. Zúg a fejem, alig látok,
elhagy a lelkem, meghalok. De te
ne félj! Neked hagyom a
hattyútollat. S három csepp véretem.

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Dsida Jenő: *Nyáresti áhítat*

A hetvenöt évvel ezelőtt elhunyt Dsida Jenő verseinek egymást követő gyűjteményes kiadásai (1966, 1983, 1997, 2011) adalékként közöltek az időszaki sajtó hasábjairól és más forrásokból kötetben korábban nem szereplő és nem minden esetben kellően ellenőrzött szövegű, újabb és újabb alkotásokat, mind kuszábbá téve így a költő pályaképét. A jelen gyűjtemény módszeres feltáró, rendszerező és ellenőrző munka eredményeképpen öleli egybe Dsida Jenőnek azokat a verseit, amelyek a költő maga összeállította kötetekből kimaradtak, lapokban, folyóiratokban és egyéb kiadványokban azonban a pályakezdő *Leselkedő magány* megjelenésének évétől rendre napvilágot láttak. Ezeknek a műveknek a virtuális egységként felfogható két csoportja szervesen illeszkedik Dsida Jenő maga szerkesztette versesköteteinek a sorába. Figyelembevételükkel a költő összegyűjtött versei jövőbeli kiadásainak alapjául a következő kötetek szolgálhatnak: *Leselkedő magány*, *[Útban a rendeltetés felé]*, *Nagycsütörtök*, *[Buzdítás könnyűségre]*, *Angyalok citeráján*.

Összeállította Kabán Annamária és Mózes Huba.
Bíbor Kiadó, Miskolc, 2013.

Betűvetők, betűevők

Apám nagyon érzékeny volt az illatokra, szagokra. Ha villamoson utazott és valaki felszállt egy csokor orgonával, ha egy túlpiperézett asszony melléült, a következő megállóban leszállt, mert émelygés fogta el, rosszul lett környékezte az erős szagoktól. Két illatot szeretett igazán, a friss kenyér és az új könyv illatát.

Szüleim késői gyermekeként születve, úgy gondolták, jobb, ha mielőbb iskolába küldenek, így adódott, hogy december végi születésem dacára, hatéves korom előtt beíratk az iskolába, s bár a betűvetést idejekorán megtanultam, nem emlékszem, hogy az ABC-s könyvem illata rabul ejtett volna. Pedig, ha tudtam volna...

Nemcsak írnom, olvasnom, hanem készítenem is kellett könyveket. Nem túlzás, hogy egész életem, sorsom jószerével erről szólt. Persze az olvasás volt az első. Meséskönyvekre emlékszem, egynek a címére is, Kosáryné Réz Lola írta és Meszes Palkó volt a címe, elég horrorisztikus olvasmány volt, szegény Meszes Palkót a mérségető kemencébe akarta dobni egy gonosz ember, de szerencsére idejében megmenekült. Emlékszem egy nagyon régi Petőfi összesre is, díszes kötésben, ám elsárgult, széthulló lapokkal, a János vitézt először nem is én olvastam, hanem édesanyám, mese helyett.

Talán ötödikes voltam, amikor az osztályfőnökünk elvitt minket a Déri Múzeumban működő könyvtárba (Debrecenben születtem), azonnal beiratkoztam, és nagyon megtetszett egy könyvnek a borítója, kikölcsönöztem, kiderült, valamilyen csillagászati szakkönyv, egy kukkot sem értettem belőle. A második könyvvel több szerencsém volt, az Egri csillagok második kötetét vittem haza...

A családi közös olvasás még gimnazista koromban is kisegített a bajból. A falu jegyzője az én időmben még kötelező olvasmány volt, teljesen reménytelennek tűnt, hogy valaha is a végére jussak, végül esténként egy fejezetet édesanyám, egyet apám, egyet én olvastam fel, aminek az lett a következménye, hogy még A karthausit is kivettem a könyvtárból.

Talán nem illik, de már most bevallhatom, kisgimnazista koromban első, fantáziámat megmozgató erotikus olvasmányom Zilahy Lajos A két fogoly című regénye volt. Titokban, szülői engedély nélkül olvastam, ahogy a Karády-filmeket sem nézhettem volna meg, ezer szerencse, hogy tizenéves koromban azokat nem játszották.

Tanáraim jóindulatából sikeresen leérettségiztem, és következett könyv-kapcsolatom második szakasza: nyomdász lettem, betűszedő, majd monószedő (olyan szedőgépen dolgoztam, ami papírtekercset lyukasztott, erről öntötték ki a betűket), folyóiratokat, könyveket szedtem, a hatvanas években a fénykorát élő Kortárs folyóirat számait készítettem. Jóval később gyártás-előkészítő lett belőlem, ez már szerkesztői munka volt, még ha nem is tartalmi, hanem technikai feladatokat jelentett. Közben Pestről Miskolcra költöztünk és a Borsodi Nyomdában hasonló munkáim voltak, szívesen emlékszem egy nagy Mezőkövesd-monográfiára, ám akkoriban az itt nyomtatott könyvek zöme a Műszaki Könyvkiadó kiadásában jelent meg, ami számomra persze kínaiul volt.

A nyomdából az Észak-Magyarország szerkesztőségébe kerültem, és ekkor kezdődött a könyv-kapcsolat harmadik szakasza, ha nem is azonnal: az írás. Egész életemben írtam, de jól tudtam, amihez igazán értek: a szerkesztés. Szerencsére volt rá módom, az Északnál előbb tördelészerkesztő, később a Délinél olvasószervező lehettem, majd egy országos hetilap, a Keresztény Élet főszerkesztője voltam öt éven át.

Könyveim azonban már nyugdíjas éveimben jelentek meg, ezek többsége interjúkötet, ha úgy tetszik, nem szépirodalom. Ezeknél is fontosabbnak gondolom az általam szerkesztett könyvek megjelenését, mindenekelőtt a Miskolci Keresztény Közéleti Almanachot, a Miskolci Katolikus Élet két kötetét, s legutóbb a Koncz Lajos-émlékkönyvet. Persze a lapszerkesztéssel sem hagytam fel, a Miskolci Keresztény Szemle az én „gyermekem”, lassan kiskamasz korba ér, a kilencedik évfolyamot „tapossa”.

Az elmúlt évtizedek megtanítottak arra, hogy nem lehetek olyan finnyás, mindenféle illatokat, nem tetsző szagokat is el kellett viselnem életem során, és egy megállóban sem tehettem meg, hogy kiszállok, csak mert nem tetszik valami. De azért az én számomra is a friss kenyér és az új könyv illata maradt az igazi.

*

(A szerző szerkesztői, írói munkássága, valamint a város keresztény irodalmi életében betöltött szerepének elismeréseként Miskolc város ünnepén Szabó Lőrinc-díjban részesült.)

Versírás – különleges létállapotban

Csorba Piroska Szabó Lőrinc-díjas költő a kötelezőkről és az új köteteiről

Csorba Piroska édesanyaként, pedagógusként nemcsak megismerte a fiatalokat, hanem azt is megtanulta, hogyan kell a kicsikkel megszerettetni az olvasást, az irodalmat. Mióta nyugdíjas lett, arra is jut ideje, hogy a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárba járó iskolásokkal a „kötelezőkről” beszélgesse – kötetlenül, és rövidesen megjelenik két új verseskötete is.

– Nagyon szerettem tanítani, és szívesen jövök a könyvtárba is ezekre a rendhagyó órákra. Mióta nyugdíjas vagyok – 41 év perfekcionista munka után –, az időmmel magam gazdálkodom, ez nagyon jó érzés, szükségem volt már erre a szabadságra. Arra, hogy a belső természetemnek megfelelően, a saját ritmusomban teljenek a napjaim. Talán ennek köszönhetően írok újra több verset. A tanítás mellett is sokat írtam, de elsősorban prózát. A költőt gúzsba kötötte bennem a percekre beosztott, örökös feladatokkal terhelt lét. Persze a prózaírás nagyon időigényes, sokszor aprólékos munkát követel. A líra másféleképpen születik – legalábbis bennem –, ahhoz el kell távolodni a mindennapok mókuskerekétől. A költészethez különleges létállapot, belső csönd szükséges. A költészet életforma (nem azt értem ez alatt, hogy minden költő feltétlenül bohém).

Tavaly a 60. születésnapom éjszakába hajló estéjén, a parkban ülve született meg bennem újra a sokáig szilenciumra kényszerült lírikus. Fura módon a családi ünneplés után magányra is vágytam, a befelé figyelésre. Versek születtek belőle, ajándékok, melyekkel megleptem „magam magam”...

– *Ezek a versek már felnőtteknek szólnak?!*

– Azokhoz szólnak, akik meghallgatják, elolvassák... Szerintem az úgynevezett gyermek- és kamaszverseimnek is „hasznát vehetik” a felnőttek.

– *Mikor olvashatjuk ezeket a verseket?*

– Pontos időt nem tudok mondani. A Napkút Kiadónál jelenik majd meg a felnőtteknek szóló verseskötetem csupa új verssel – azaz néhány már megjelent közülük folyóiratban is. Ilyen például a *Két csend között* című, amelyet a Liget közölt. Ez a vers megjelent a lap online-változatában is, s nemrég láttam nagy örömmel, hogy a facebookon kilencvennél többen lájkolták. Úgy látszik, megérintett néhány versolvasót...

– *Gondolom, a kamaszokhoz sem lesz hűtlen...*

– A Bíbor Kiadó vállalta az újabb „kamaszkötet”, a *Fahra hányt borsó* megjelentetését. Ezt akár a korábban megjelent két könyvem, a *Csokolom, jól megölttem!* és a *Segítség, felnőtté!* folytatásának is lehet tekinteni. Remélem, ezt sem csak a kamaszok olvassák majd. A kötet első és utolsó ciklusában – rendhagyó módon – felnőttek is „megszólalnak”, illetve dialógust folytatnak a kamaszokkal.

– *Olvassa majd ezeket a svéd típusú gyermekverseket a Svédországban született unokája is?*

– Remélem! De az még messze van. Hiszen az idén, február 3-án született a kis Sámuel, Sami baba.

– *Ideje lesz mondókákat írni!*

– Az első már akkor megszületett, amikor először meglátogattuk.

– *Megosztja velünk?!*

– Miért ne? Ez a kis négysoros egyúttal játék is: előbb a bal, aztán a jobb tenyeremet 'röptetem' feléje szétárt ujjakkal, majd végigsétaltatom őket az arcomkáján. Valahogy így: „Erre repül egy madár; / Szannikára le-leszáll. / Végigsétál az arcán, / akárcsak egy kis után...”. Aztán mindkét kezemmel egyszerre játszom, akkor persze a szöveg is változik: „Erre repül két madár...”. Samika nagyon élvezte, főleg akkor, amikor nagypapa gitározott is hozzá!

Csorba Piroska versei

Két csend között

Pár elhagyott pad – ócska bárka –
ring a gyepszőnyeg tengerén,
pirosra festett álmát vigyázza
sosem-volt, sosem-lesz égi lény.

Mélység és magasság nincsenek,
ha megfordítom: egyik a másik.
Az éjben eltűnnek a feketeterigók,
csak kis sárga csőrük világít.

Egy apró bolond
szapora léptekkel gázol át
az inntól oda.

A tér két pontja
egymástól távol, kifésztve,
nem érintkezhet soha,
ahogyan az ember, aki itt volt,
nem az, aki eljutott oda.

Szél leng, mint utolsó hang a szájon,
elnyel mindent az éjszaka:
a parkot, a padot.
Magamat nem találom.
Aki nincs, hogy menjen haza?

Hiába várja kert, ház, nyitott ajtó,
terített asztal, ágy melege –
ő már nincs, csak a vágyakozás,
ezzé lett: nincs is egyebe.

Így megmarad
a képzelt létben mindhalálig.
Nem születik.
Nem pusztul el.
Élet csak az, mi valóra válik.

A park lélegezni kezd, kitágul,
határtalanra nő.

Hajnaltól hajnalig ring az idő.

*

Kérdezem

Ha felnővök,
teljesen megszűnik minden,
ami bennem most gyerek?
Ha felnővök,
egészen más leszek?
Mint egy bűvészműtárgyban
amikor egy kendő
galambbá változik?
Vagy szép lassan átkúszik velem
az időn az,
ami most vagyok,
csak hozzárakódik valami más,
ami már felnőtt?

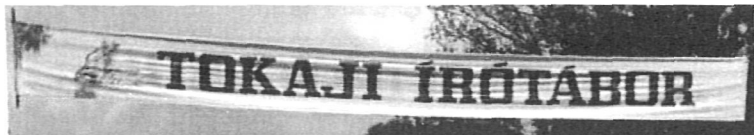
Nem akarok teljesen más lenni.
Cilinderből előhúzott
nyúl-felnőtt.

De vajon,
ha felnőtt leszek,
akkor lesz hely bennem
annak, aki most vagyok?

(fg)

Eltiltva és elfelejtve 2.

A hallgatás és elhallgattatás évei a magyar irodalomban 1965–1990

A 40. Tokaji Író-tábor kuratóriuma tavaly a jubileumi tanácskozáshoz méltó témát tűzött napirendre: *Eltiltva és elfelejtve – A hallgatás és elhallgattatás évei a magyar irodalomban*. A tavalyi tanácskozás szakmai sikerére és eredményességére építve, valamint a korszak nagyságára való tekintettel az idei Tokaji Író-tábor a megkezdett tematikát folytatja: *Eltiltva és elfelejtve II. – A hallgatás és elhallgattatás évei a magyar irodalomban 1965–1990* címen.

A tavaly áttekintett 1945–65 közötti időszak után idén az 1965–90 közötti évtizedek történéseit vizsgálják. A kuratórium célja a megkezdett szakmai párbeszéd tovább szélesítése. Mivel egy irodalmi tábor csupán a kérdések fölvetésére, a teendők felvázolására hivatott – a szervezők bíznak abban, hogy a diskurzus a teljes irodalmi szakmában fog folytatódni.

Miképp alakult az 1956-ban szabadult alkotók és az 1956-os emigráció pályája? Hogyan történt az elhallgattatott nagy művészek és gondolkodók (pl. Hamvas Béla, Füst Milán, Kassák Lajos, Kodolányi János, Weöres Sándor, az Újhold alkotói) visszaszivárogtatása az irodalmi közéletbe? Milyen módon vívták szellemi védharcukat a folyóiratok, az írói közösségek; hogyan alakult a magyar neoavantgárd helyzete a határon innen és túl? Miként próbált lazítani a rendszer kötöttségén a '60-as évek végén induló új nemzedék, milyen hatással volt az ő fellépésük egyrészt az aczéli kultúrpolitikára, másrészt az őket befogadó irodalmi közegre (lásd: Lillafüredi írótalálkozó, Debreceni Irodalmi Napok, a FIJAK, aztán a JAK megalakulása stb.)? Milyen szerepe volt a Tokaji Író-tábor első 17 évének az irodalom önvédelmi folyamatainak ösztönzésében? Milyen lehetőségei voltak a szamizdat kultúra terjesztésének? Milyen hullámot indított el a Magyar Írószövetség emlékeztető 1986-os közgyűlése? – hogy csak néhány izgalmas kérdést említsünk az idei tematikából.

Nem kaphatunk valós képet az elmúlt évszázad magyar szellemi folyamatairól, ha a diktatúra évtizedei kártevésének sokféle módozatára nem derítünk közösen fényt. A folyamatosan visszavert kulturális szabadságharcok a hatalom erózióját is fokozták. Ennek a történetnek a fölvázolása, csomópontjainak a föltárása, folyamatának további árnyalása elengedhetetlen feltétel a huszadik század magyar irodalom- és szellemtörténetének elfogulatlan, objektív, sokszínű megrajzolásához.

Évfordulók, megemlékezések

Weöres Sándor Kossuth-díjas író, költő születésének 100. évfordulója alkalmából versesezés irodalmi műsor lesz az író-tábor első napján, augusztus 14-én este a tokaji Paulay Ede Színházban.

*

Tiszaladányban – a népi írók egykori író-olvasó találkozóira és az első író-táborok tiszaladányi megnyitóra emlékezve – a tábor küldöttsége minden évben ellátogat a közeli településre. Az idén, augusztus 15-én két évfordulót is megünnepelnek Tiszaladányban: megemlékeznek a 100 éve született Kovács Imréről, a népi mozgalom írójáról, A néma forradalom szerzőjéről, és a 80 éve Perkupán született Kalász László költőről.

*

A 150 évvel ezelőtt született Gárdonyi Géza író több szállal kötődik ehhez a megyéhez. (Gyermekeként családjával – három évig – Sályban élt, majd Hejőcsabára, onnan pedig a Taktaharkány melletti jajhalmi uradalomba költöztek, később a sárospataki református kollégium diákja lett az akkor még Ziegler Géza). Így tehát természetes, hogy megemlékeznek róla a Tokaji Író-táborban is. Műveiből kiállítás nyílik a tanácskozás helyszínén, a Tokaji Ferenc Gimnáziumban, és az író-tábor utolsó napján, augusztus 16-án avatják fel Gárdonyi Géza emléktábláját, Makoldi Sándor szobrászművész alkotását az irodalmi emlékparkban.

A 41. Tokaji Író-tábor ideje:

2013. augusztus 14., 15., 16.

(szerda, csütörtök, péntek)

A tanácskozás helyszíne:

A Tokaji Ferenc Gimnázium, annak kollégiuma és kertje, valamint a tokaji Paulay Ede Színház

Jelentkezni lehet:

2013. július 13-ig levélben a 3501 Miskolc, Pf.: 375 vagy a tokaji.irotabor@chello.hu címen

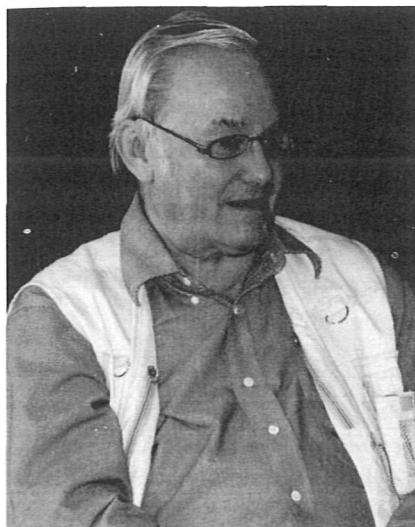
Érdeklődni lehet telefonon:

a 06-46/359-923 és a 06-20/453-48-90 számon

A hagyományok szerint a Tokaji Esték sorozatban alkotóműhelyek, folyóiratok bemutatkozása, felolvasó est és minőségi tokaji kóstolás várja a résztvevőket.

Árnyas kertben a költővel

„Fecske Csaba mindennapi leltárjait végzi”

A Felsőmagyarország Kiadó gondozásában jelent meg Fecske Csaba József Attila-díjas költő legújabb, *Árnyas kertben* című kötete. A válogatás az új versek mellett tartalmaz korábban már megjelent alkotásokat is. A legtöbb költemény kapcsolódik valamiképpen a természethez, a szülőfaluhoz (Szögliget), a mai lakhelyhez (Miskolc), az avasi Gesztenyés utcához), de megjelenik bennük a korának előrehaladtával egyre inkább a csendes zugot, az „árnyas kert”

nyugalmát kereső költő bölcsessége is. Persze ebből a kötetből sem hiányozhat a Fecske Csabára jellemző kedves humor, szelíd incselkedés. A kötethez Oláh András költő írt ajánlást.

Fecske Csaba – mesteréhez, példaképéhez, Weöres Sándorhoz hasonlóan – bámulatosan tud bánni a szavakkal. Izgalmas, egyedi képeket teremt. Verseinek tónusába azonban rendszerint vegyül némi kesernyész felhang, amit olykor ironikus groteszkussággal színez. Látszólag a magányos individuum költője, aki jelen kötetében is életének fontosabb stációit járja végig.

Földi jelenlétünk egyetlen nagy versenyfutás az idővel, az egyetlen dimenzióval, amit talán sohasem értünk meg igazán. Csak azt tudjuk, hogy létünknek határokat szab. A tér-idő foglyaként élő költő az emlékein keresztül próbálja meg kijátszani a mulandóságot. De meddig tart életben az emlékezet?

A fejfákra írt nevek, az elmosódó arcok, a felderengő töredékpillanatok meddig maradnak meg, amikor már mi is a *második félidőt* játsszuk?

Fecske Csaba mindennapi leltárjait végzi. Költészetében az élet van felfűzve szavakra. A fiatalság, az álmok, a szerelem, az erotika éppúgy, mint az öregedés, a betegség, a tehetetlenség s a halál. Mindez a *tékozló fiú* korrupt emlékezetének szűrőjén keresztül.

De az érzelmeknek is van utószezonja, a fájdalom gazdát cserél. S amikor már csak az üres évek kerülnek elő – a halál, a pusztulás, a fogyatkozás, már nem tudni, hogy az emlékezés kegyelem-e vagy büntetés, hisz egyre csak a hiánnyal szembesülünk. Mert a mulandóság kijátszhatatlan.

Oláh András

Fecske Csaba József Attila-díjas költő *Árnyas kertben* című kötetének bemutatója június 7-én, pénteken délután 5 órakor kezdődik a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár (Miskolc, Görgey A. u.11.) földszinti nagyteremben.

A könyvtéren (Erzsébet tér) június 8-án, szombaton délelőtt fél 11-től pódiumbeszélgetés keretében mutatja be legújabb kötetét a szerző.

Fecske Csaba versei

Baracktolvaj

nem tudni még hol ér véget a nyár
hová fut ki a lombok gondtalan zöldje
jóízűen alszik a gyönyör a képzelet
humuszában

a bűn mögött még senki sincs
a porszagú úton túl a sejtelmes messzeség
angyalok lehelete madarak nyoma bánatos
hegyek

a csöndbe szúrva néhány féltékeny katáng
egy idő óta mindig délután van
a nap az örökkévalóság eltévedt bójája
árnyék-szoknyáját rendezgeti a terhétől
roskadozó barackfa a kertben titkos
gondolatait

a tolvaj kutyacsaholás és a néma hold
önfeledt játéka is lehetne ez de dráma
félelem dolgoztatja az izmokat
nincs kötve az idő semmihez
a gazda nem tud mit kezdeni
a sorsára hagyott levegővel bottal ütheti
a kurta éj s a gyors lábú fiú nyomát

*

„A vándor éji dala”

Hang lábujjhegyen
jár itt a hegyen.

Lent, fönt csend.
Nem rebben madár
se már.

Neked is kijár te dőre
a nyugi, a halál.

*

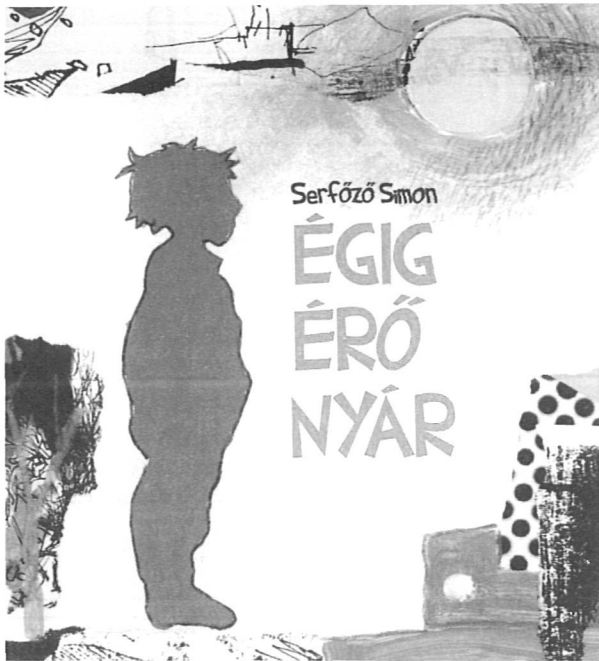
A második félidő

olyan sok mindennel felhagytam már okkal
vagy ok nélkül nem megyek barackot lopni
feltűzelt éjszakákon a barátokkal
kezdek szép lassan magamra fanyalodni

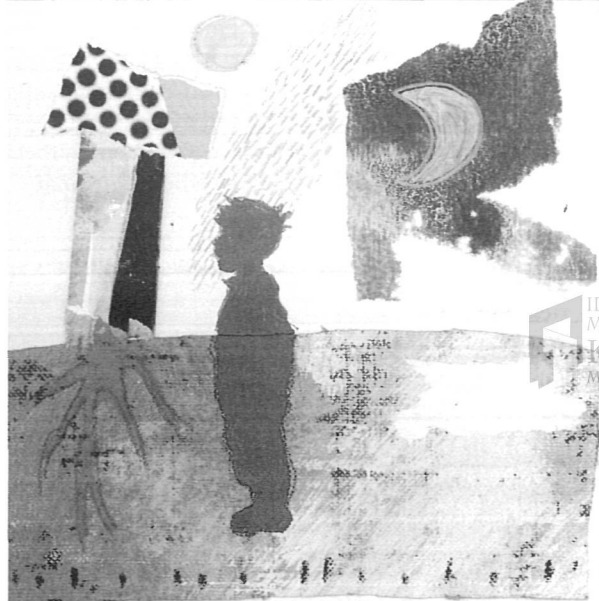
a számban már rég megkeseredett a méz
vállamnak a pihényi súly is oly nehéz
egyre gyorsabban váltják egymást a napok
ha nem vigyázok közéjük szorulok

többé nem mászom meg a hegyet avégett
hogy gyönyörködve a párás völgybe nézzek
már nem tudom átugrani a palánkot
mellemben tűzhányó helyett csak zsarátrnok

olykor van az is ami nincs s nincs ami van
minden szépre ráerőszakolom magam
a világot megváltani semmi kedvem
viselem ráncaim békésen öregszem

Serfőző Simon
**ÉGIG
ÉRŐ
NYÁR**

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Urbán Tibor alkotásai

Serfőző Simon versei

Lila lángban

Ahol anyám földet ásott,
tavasszal ott magot vessen,
már lángol a mákföld, lobog
lila virágzás a kertben.

Tyúklépésnyi idő telt el,
s földtől égig érő nyár van.
Áll a világ lila lángban.
Mákos kalács íz a számban.

*

Partra vetve

Kölyök békák tanakodnak:
az udvarról tócsát lopnak.
Felemelve a vállukra,
kiviszik a kapun túlra.

Azt hiszik, hogy örökké tart,
egész nyáron pancsolnak majd.
Fölneszelve veszik észre:
száll a tócsa fel az égbe!

Felszívta a Nap alóluk,
minden cseppig az ózonlyuk.
Kereshetik, nincs semerre,
ott maradtak partra vetve.

*

Vásári kikiáltó

Tessenek, tessenek,
mi nincs is, vegyenek:
szalonnát kutyából,
kerítést kolbászból,
kéményükbe füstöt,
lábujjukra bütyköt,
pénzükből, ha futja,
púpot a hátukra,
gatyakorcba bolhát,
csak el ne ugrasszák,
tessenek, tessenek,
hideget, meleget,
mi nincs is, vegyenek,
hölgyeknek, uraknak
soha jobb alkalmat,
amit csak akarnak,
jó pénzért kaphatnak.

Válogatott „gyerekségek” – felnőtteknek is

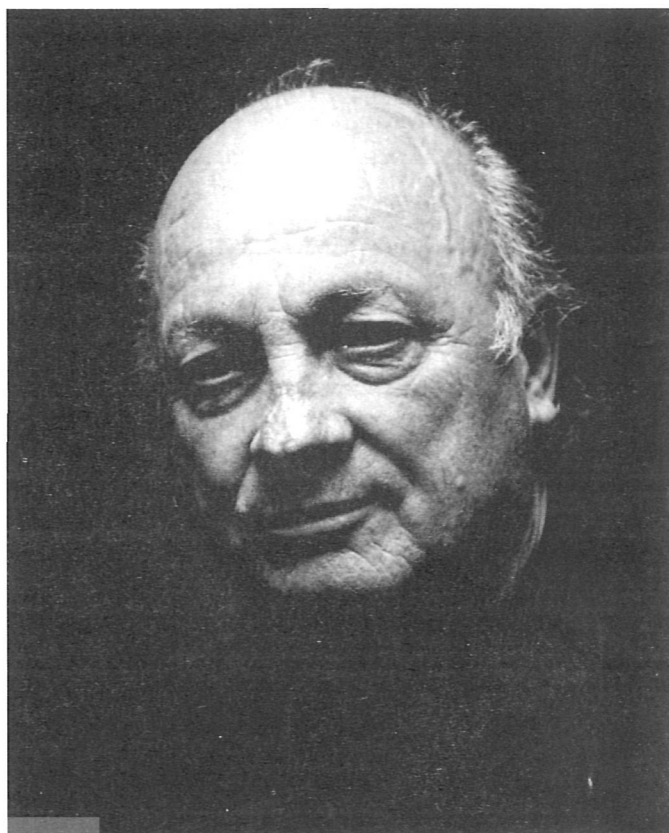
Serfőző Simon Égig érő nyár című verseskötete elé

A Magyar Napló Kiadásában jelenik meg az ünnepi könyvhétre Serfőző Simon Égig érő nyár című könyve. A Miskolcon élő, Zagyvarékason született József Attila-díjas költő gyermekkorát idéző, több mint félszáz költeményt tartalmazó kötetet Zsiga Kristóf szerkesztette. A könyvborító terve és versek hatására született, illusztrációként használt képek Urbán Tibor Kondor Béla-díjas képzőművész alkotásai. Serfőző Simon kötetét Cs. Nagy Ibolya irodalomtörténész ajánlja az olvasók figyelmébe.

Egy kisfiú árnyalakja jár-kél a könyv lapjai között, meg versről versre s nézi, amit a költő, a kisfiú felnőtt mása, látni és megmutatni akar általa: magának s nekünk, az olvasóknak. Azt a világot, az elmúlt gyermekkor világát, melyet e költői alakmás jól ismert, hiszen egykor benne élt, de ahová a felnőttek már nincs, soha nem is lehet visszatérése. A *gyermekkor kutyát* uszítana rá, elzavarná a magányosan érkező látogatót, az emlékek útjához, múlt és jelen együttlátásához útitárs kell, kalauz, hogy segítsen úgy nézni, ahogy csak gyermekként tudott a költő: s tudtunk valamennyien, megkopott érzékelésű felnőttek.

S mit lát ez a színesre festett, de elmosódott vonású, Urbán Tibor ecsetjével megidézett emlékkép **fiú?** Mit mutat meg nekünk elmúlt életének emlékei közül a költő?

A felfedezni vágyott, birtokba venni vágyott nagyvilágot, amely valójában nem volt nagyobb, mint a szülőház, a család, az udvar állataival, a kert növényeivel, virágjaival, a folyó, a tó, ugrálni, úszni hívó hullámaival: a teremtett költői világba megragadó vers-pillanatképekkel építi be mindezt Serfőző Simon. A kicsiny nagyvilág küzdőtereit, a gyermekre támadó ellenfeleket: az *estét*, mely elől futni kellett, a *kutat*, melynek vizétől béka nőtt a hasba, a *Napot*, mely égetett, a *vihart*, mely ijesztett. A gyermeki elvágyódást látatja a költő: hogy lemenjen, lemelessen még a *Tejút*ról is, hogy integethessen a Holdnak, kísérhessen útján a Napot, hogy messzire, a *széles Dunán túlra*, a *másik oldalra* mehessen. „Földön járó léptem /fent haladt az égen”, írja, s ez nemcsak a gáttalanul szárnyaló gyermeki fantázia, a mássá, nagyvá lenni akarás metaforája, de egyben költői vallomás is: a vers, a poézis mindig a földi való égi mása. Megmutatja, hogy milyen sűrű, izgalmas, zsiszegő, folyton mozgó, játékra hívó, mennyire élő volt, mennyire embertulajdonságokkal felruházott, megszemélyesített az a gyermeki lét. A pókfonál két faág húzd meg, ereszd meg erőjátéka, a tökvirág trombitál, a tűzhely fölemeli a lángot, a heverésző, sütkérező, napfürdőző uborkának felég a hasa, melege van a bokornak, s ott a tó, melyet önmagától ment meg, ment ki a beléje úszó. Anya és apa

verses is olvashatók a kötetben, hiszen annak a gyermeklétnek legfőbb alakjai voltak ők.

„Gyerekkor, messziről nézlek”, írja Serfőző Simon, s ebben a világbárázolásban, ebben az emlékező versbeszédben ott bujkálnak, ki-kivillannak a rímes-ritmikus, a gyermeki látásmódot tükröző-imitáló, képekben beszélő költemények közül a felnőtt ember szikárabb hangvételű versüzenetei is. A *Szelet vetettem* vásári kikiáltója a minden eladó illúziótlanságát is sugallja, a *Messze halad* az idő megállíthatatlanságára int, a *Ha látjátok* azt mondja: a végvári katonák küzdelméhez hasonló az a harc, amit az ember, élete során, vívni kénytelen.

Serfőző Simon új kötetét elsősorban gyermek olvasóknak szánta: de a lírai világépítés szép élményével ajándékozza meg a múltra, ki-ki a magáéra visszarévedő felnőtteket is.

Cs. Nagy Ibolya

Pódiumbeszélgetés keretében mutatja be új könyvét Serfőző Simon június 6-én, csütörtökön délután fél 4-től a miskolci könyvtéren (Erzsébet tér).

Az Írók, ha olvasók című sorozat vendége lesz Serfőző Simon június 11-én, kedden délután fél 5-től a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár központi épületében (Miskolc, Görgy A. u. 11.).

A miskolci Herman Ottó Múzeum Évkönyvének legújabb, 2012. évi LI. számát – az ünnepi könyvhét alkalmából – június 6-án, csütörtökön délelőtt 10 órától mutatják be a múzeum papszeri épületében. A tudományos periodika a maga műfajában, a megyei múzeumi évkönyvek között az egyik legrégebbi. Tavaly jelent meg – 2011-es évszámmal – a jubileumi, 50. kötet. Az évforduló adott alkalmat a megújulásra is: megváltozott formátumban, új arculattal, és új szerkesztőgárdával látott napvilágot a vaskos kiadvány. A legfrissebb, 51. kötet a szokásosnál kisebb terjedelmű. A 12 tanulmányt magában foglaló évkönyv a múzeum szellemi erőterében zajló kutatások (régészet, történettudomány, néprajz, irodalomtörténet) eredményeit közli, és évről évre jelzi a közgyűjteményi megközelítések irányait, hangsúlyait.

A kiadványt a múzeum egyik meghatározó tudós egyéniségének, az idén 60 esztendőes Szakáll Sándornak dedikálták a szerkesztők. Személye emblematikusan képviseli azt a muzeológus generációt, melynek tagjai gyűjteményalapítóként, kutatóként, egyetemi oktatóként „térképre tették” a Herman Ottó Múzeumot – ahol a tudományos kutatóhely mind nehezebb személyi és anyagi feltételek között, de máig működik.

A könyvbemutatót tudományos konferencia követi. Az évkönyv – és mellette valamennyi múzeumi kiadvány – a könyvtéren is megvásárolható.

Az évkönyv tartalmából

P. Fischl Klára–Kienlin, Tobias, L.–Seres Nándor: Bronzkori (RBA1-2) településkutatások a Borsodi-síkságon és a Bükk hegységben. Áttekintés és újabb eredmények

P. Fischl Klára–Rebenda János Pál: Újabb láncszem a Hernád mente bronzkori településszerkezetében. Onga–Heinlein-tanya

Tóth Farkas Márton: Korai szkítákori sírok Dédestapolcsány–Verebce-tető lelőhelyen

Pintér-Nagy Katalin: Kora népvándorlás kori sír Pácín–Szennadombról

Prohászka Péter: Adalékok Borsod-Abaúj-Zemplén megye 10–11. századi régészeti emlékeihez

Szörényi Gábor András: Huszita erődítések Északkelet-Magyarországon

Hajdú Melinda: A Herman Ottó Múzeum régészeti kutatásai 2011-ben

Bodnár Tamás: Borsod vármegye Miskolci járásának nemességvizsgálata (1724–1730)

Kapusi Krisztián: Panelházas lakótelepek Miskolcon

Bodnár Mónika: Putnok és Serényfalva katolikus lakossága a 18. század közepén

Császári Éva: A bükkzentkeresztli szlovákok hagyományos foglalkozásainak szókinése, mint a nyelvben rögzült világkép szegmense

Békési Gábor: Regős Sándor (1917–2002) költészete

Roskadó asztal

Ahogy olvasom Szabó Bogár Imre kötetét, egy átszellemült hazatérő története jut eszembe.

Mesélik, maradék erejével igyekezett helyére tenni a leszakadt vállú, lécs-ovány kiskaput, így tudott csak valahogy benyomakodni a szülői ház udvarára.

A gaz, a leömlő sár halmot emelt, elzárta az utat.

Szólongatta szereteteit, várta, hogy elébe jöjjenek...de csak a szomszédasszony állt meg mögötte a kapával. Mikor ránézett, elejtette... „...istenem...te vagy? ...te vagy az első...még nem jött haza...senki...”

Napokig szellőztetett. Súrolókefével csutakolta magát, tiszta seb volt már, dühödten próbálta pórusaiból is kipréselni azt a szagot...

Aztán nekikezdett.

Előásta a diófa alól a ládikát, mindent eladott, pontosabban felvásárolta a környéken az összes élelmiszert, ami csak eladó volt.

Megszállottan főzött, a szomszéd találta meg, s szedte föl a konyha kövezetéről. Az ősi receptkönyv szerint mindent az asztalra varázsolt, amit szeretete valaha szertartás keretében oly mértékletes élvezettel fogyasztottak.

Az egykori polgári ebédlőben terített meg. A kifosztott ház legszebb porcelánjaihoz „megőrzési pénz” fejében újra hozzájuthatott, előkerültek a gyertyatartók, megszentelt gyertyák.

Lefüggönyözött szobában ült, egyedül, távol az asztaltól, s mormolta az imát.

Valóban ima volt? Vagy vers, himnusz, siratóének netán? Vagy csak szép, emelkedett, ritmusos próza? Amolyan belső prófécia? Valamely képes elbeszélő nyelv, mint például a masal irodalom? Bölcsélet, melynek középpontjában az ember áll? S bármily léthatár feszegető, skolasztikus, igyekszik mindig nemes kapaszkodókat is adni az élethez? Egyszer komoly, máskor könnyed, humorral fűszerezett, népiesen szaftos olykor, ha annak helye van?

Mintha homloka fölött is megjelent volna ama láng, hallani vélte: ne félj.

S megelevenedtek álmai. Körbelibbentek az asztal körül a múlt történeteinek szereplői, a nagymama, nagypapa, a juhász, a tanító, a pap, a kondás, megjelent a Szőke Tisza partja, a gyermeki lubickolás. Mama „mindent takaró” köténye, a fakanál, mellyel kacagva űzte, mikor elcsent a fánkból... Az aranylő homok, melyben ki tudja miként, de megtermett minden. Ám szürkületben hamvakra hasonlított. S a szörnyű ár. Árnyalakok, az égen katonás rendben vonuló madarak, arcok, fordultak a fénybe, hogy lássa és ne fedje őket soha.

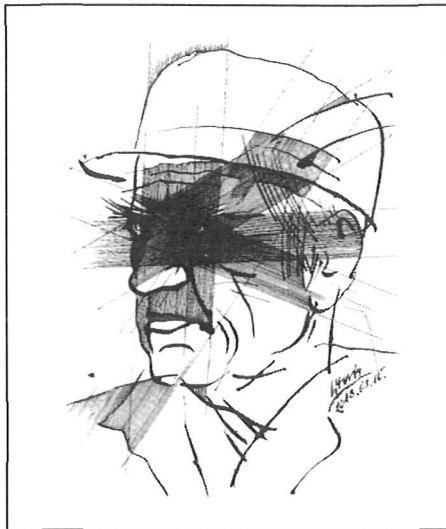
Elhalkult. Némán ült tovább. Nézte a roskatag asztalt. Egy falatot sem evett.

Várta szereteteit.

A könyvtéren (Erzsébet tér) június 6-án, csütörtökön délután fél 4-től pódiumbeszélgetés keretében mutatja be az évkönyvet a kötet szerkesztője, Tóth Arnold, a Herman Ottó Múzeum igazgatóhelyettese

Mond(d)ható versek és a Magyarázat

Szabó Bogár Imre Miskolcon élő költő legújabb könyve, a Bíbor Kiadó gondozásában megjelent Magyarázat néhány olyan költeményt is tartalmaz, amely már a szerző első önálló – Mond(d)ható versek című – kötetében megjelent. Ez azt bizonyítja: ma is vállalhatók és „mondhatók” Szabó Bogár Imre évtizedekkel ezelőtti írásai.

Szabó Bogár Imre első írásai a debreceni Alföld című folyóiratban jelentek meg, majd miután – az egyetem befejezését követően, 1967-ben – Miskolcra került, az itteni írókkal, költőkkel kereste a

kapcsolatot. Hamarosan közölte írásait az itt szerkesztett Napjaink is, és tagja lett a Kelet Irodalmi Alkotócsoporthoz. Hogy mit jelentett számára a Kelet? „Sok meghívott előadóval, íróval, költővel ismerkedhettem meg, s a mindenféle nagyreményű ifjú között hasonszőrűekre, mondhatnám: barátokra is leltem. Megvitattuk és (majdnem) megváltottuk a világot” – fogalmazta meg egy beszélgetés során Laczkó András kérdéseire válaszolva. (Az interjú a Magyar Jövő 2006/1-es számában, és – „Utószó helyett” – a Szabó Bogár Imre elbeszéléseit tartalmazó Óriások avagy Béla emlékei című kötetben is olvasható.)

Természetesen már az első Kelet-antológiákban megtaláljuk a Szabó Bogár-verseket, később pedig szerkesztőként is gondozta a köteteket. Költőtársai szerint elsősorban neki köszönhető az utolsó Kelet-könyv, a 2004-ben megjelent Régi-új lenyomatok című összeállítás is. A napilapok irodalmi mellékletei mellett közölte verseit – többek között – a Lyukasóra, az Ezredvég, a Somogy, a Várhely, a Holnap, az Új Holnap.

Első önálló kötete, a Mond(d)ható versek 1996-ban jelent meg. Több mint három évtizeddel azután, hogy már komoly irodalmi lap, az Alföld közölte első írásait. Hogy miért várt ezzel ilyen sokáig?! Verse lett volna bőven, akár több kötetre való is, de alapos ember: semmit nem ad ki addig a kezéből, amíg nem biztos benne: minden a helyén van. Erről így nyilatkozott a korábban már említett interjújában: „Szerettem és szeretem a szépen kidolgozott formákat, a dallamos, zenélő, a hangok muzsikája vagy keménysége, a sorok ritmusa vagy éppen ritmustalansága miatt is ható irodalmi alkotásokat. S nem szeretem a hevenyészett, odacsapott, végig nem gondolt, igénytelen, funkció nélküli (ahogy esik, úgy puffan) szövegeket. Azt tartom, ha egy irodalmi munka alkotás akar lenni, akkor azon a szerzőnek kutya kötelessége dolgozni. Ha nem is kilenc évig, de legalább addig, amíg a belső ellenőr azt nem mondja: rendben, jól van. Nagy baj, ha nincs se belső, se külső kontroll.”

A Mond(d)ható versek után ismét hosszú szünet – vagy inkább szorgos munka – következett, majd 2002-ben a Bíbor Kiadónál napvilágot látott A mindenség átvérzése című kötet. Ezek a versek Tellinger István grafikusművész színes képeivel jelentek meg, így került a címlapra műfajmegjelölésként a „versképes könyv”. A következő Szabó Bogár-kötet, az Örökös hiány 2006-ban – ugyancsak a Bíbor Kiadónál, ugyancsak Tellinger István rajzaival – látott napvilágot. Majd a válogatott és új verseket tartalmazó A nagy folyam felé című kötetet 2009-ben adta ki a Bíbor, ezt követte 2010-ben a prózai műveket tartalmazó Óriások avagy Béla emlékei.

A Magyarázat című kötet Litwin József iparművész grafikáival, és az elő- és utószavakra jellemző „magyarázat” helyett Karosi Imre – Szabó Bogár Imre versei hatására született – Roskadó asztal című írásával jelent meg.

Szabó Bogár Imre versei

Álmomban

Álmomban erre jártál.
Karcosabb és szebb is voltál
a vártnál,
a megszokottnál.

Nagy súlyok voltak rajtam.
Hanyatt feküdtem, nem mozdultam,
s így, mozdulatlan,
csak szemhéjam mögül követve
kutattam:
mi ez a furcsa,
e különös, szokatlan
helyzet
veled kapcsolatban.

Olyan friss és üde voltál,
messziről jöttél, mosolyogtál,
könnyedén lépkedtél és hajlongtál,
forgolódtál köröttem,
(az ájultan fekvő fölött)
fölttem,
mint réges-rég,
szép ifjú korodban, mikor még
versengtel
(versengtünk)
szárnyas angyalokkal.

És
azóta is,
már nem úgy, mint álomban,
inkább fényes nappal:
keltemben, jártomban,
hol itt, hol ott, de látva látlak:
olyannak, amilyen egykoron voltál,
s nem annak, aki itt,
mellettem botorkál.

*/Hogyan is van ez, ó, Te, nagy, nagy
Buddha?*

*A fájó valóság nem fér (nem kell)
tudatunkba?*

*Az, hogy
megrokkannunk,
sántitunk, görbülünk és jajgatunk néha,
vagy csak nyöszörgünk, mint a szótlan
béna?!*

Pedig hát ez s nem az a valóság!
S azt mondják, mindenért kárpótol a
jóság.

De az álom óta
benned is Őt látom, Őt, aki te voltál,
Őt,
aki te volnál,
hogya szárnyad volna.

Műutas ajánlók: esszék, kritikák és emlékezések

A Miskolcon megjelenő Műút folyóirat szerkesztőségének könyvsorozata az idén már három új kötettel is gyarapodott. Összeállításunkban *Bazsányi Sándor* irodalomtörténész, *Beck András* irodalomkritikus és *Garaczi László* író, költő ajánló sorait közöljük.

Sándor Iván: Hajózás a fikció tengerén

(*esszék a regényről*)

E kötet nyitóírásában a regény változó és állandó tulajdonságairól esik szó. Voltaképpen Sándor Iván *állandóan* ezzel, a regényforma lehetőségeivel foglalkozik, de mindig *változatosan*. Én például két alapváltozatot ismerek tőle: az egyik maga a regénybeszéd (a régmúltat tárgyáló történetmondástól a huszadik századi történelem emlékezés-poétikai fikcionálásáig), a másik pedig a regényre vonatkozó esszébeszéd (vagy éppen regényírás-napló).

Ezúttal a második alapváltozat további változataival ismerkedhet meg az olvasó: az is, aki valamilyen – tulajdonképpen teljességgel érthetetlen – baleset következtében még nem olvasta Sándor Iván regényeit, ám ezek után már nyilvánvalóan olvasni fogja azokat; és az is, aki a regények következtében és élvezetesen közegtudatos világa felől kíván betekinteni a szerző esszéisztikus műfajelképzelésébe – mint mondjuk Hamvas Béla *Karnevájának* olvasója az ő *Regényelméleti fragmentumába*. És ha már Hamvas: Sándor Iván hatalmas olvasmány- és műveltséganyagot, továbbá – ha lehet – még hatalmasabb értelmezőkedvet mutató esszéfutamainak távlatos árukapcsolásai közül most csupán egyetlen egyre hívnám fel a figyelmet, tudniillik arra a pontos meglátásra, hogy a társadalomtudós Bibó István ugyanazzal az évszázados fáziseltolódással találja szemben magát, amivel Hamvas, noha alkati és műfaji különbségeik okán mindketten különbözőképpen válaszolnak arra. De a szűkebb téma – a *Don Quijótól* az *Emlékiratok könyvéig* húzódó regényív – mellett szó esik még itt Cézanne *Mardi Gras*áról, Händel *G-dúr Chaconne*-járól, Tarkovszkij *Áldozathozatal*áról... A Sándor Iván-féle regénytükörben megmutatkozó kultúránk egészéről.

A regény megértésének kísérlete: a modern vagy posztmodern kultúra jobban értésének ígérete.

Bazsányi Sándor

*

Keresztesi József: Anabázis

(*esszék, kritikák*)

Egy fülszövegből nem lehet kiszólni, egy fülszövegben nem lehet beszólani. Mit lehet egy fülszövegben? Fülelni. Keresztesi József hangjára érdemes.

Maga írja, hogy kritikusi alapattitűdje az „előzékenység”. Ez első lépésben azt jelenti, hogy érdeklődő olvasóként viszonyul a kortárs magyar irodalom műveire. Átadja magát a szöveg kalandjának, rezdüléseinek, titkainak, csomósodásainak. Beépül és vár, lesz, ami lesz. Nem kockázat nélküli vállalkozás ez. Keresztesi ugyanis maga mögött hagyja a kritikus megszokott vértetét: nincsenek erős elvárásai, módszertani tolvajkulcsai, nem megy biztosra, nem tudja már jó előre. Minden egyes műnél próbára teszi a saját érzékenységét. Olvasóként az adott szöveghez simulva keresi meg szerepét, teszi fel kérdéseit, és ezzel a finom helyezkedéssel formálja meg kritikusi szövegét. A művet

beszélteti ekképpen, csak egy kicsit másképp. Régiesnek hat ez a megfogalmazás, pedig a kritika hol agresszívebben, hol előzékenyebben, mindig ezt teszi. Átvészi a műtől a szót, és akár vele, akár nélküle, akár helyette, a sajátjaként mondja vissza. Keresztesi kritikáiban mindebből hiányzik minden harciasság, önösség, fitogtatás, rutinszerűség, szakzsargon. Egy nyugodt és figyelmes hang, még ha kérdések szabdalják is. És van egy szokatlan kritikusi erénye: kíváncsi a művekre és érezhető örömet leli bennük. Szereti az irodalmi szöveg testet öltött gazdagságát, sűrű szövetét, érzéki erejét. Kritikusi hangja arra van hangolva, hogy mindezt megéreztesse és megszerettesse velünk is.

Beck András

*

Málik Roland: A fehér út

(*Egybegyűjtött próza*)

A mű álom, az álom pedig keresés. És aki keres, nincs megelégedve a világgal. Az kést hord a szívében.

Látomásos, költői próza Málik Rolandé, a mágikus realizmus egy magyar, sőt borsodi változata. Árnyék- és fantáziavilág vasból, alkoholból és melankóliából. A szürreális szemléletmód nem mond ellent a radikális őszinteségnek, nyelvi pontosságnak és írói tudatosságnak.

Kezdjük az elején: a gyerekkor, mint alvó állat, amit felébreszt az emlékezés. Egész nap félttem. A világ veszélyes. A 80-as évek Magyarországa, látogatás a nyírségi rokonoknál, egy barát halála: a gyász, mint a lélekbe roskadó fekete lyuk. Miskolc gyerekszemmel, lecsúsztott öregek, elvadult kamaszok, tárgyak, illatok, szürke fény – és a nagy fölfedezés: a betű hipnózis. Az olvasás, mint esély: menekülés a képzelet örvénylő gazdagságába.

Majd az ártatlanság vége, a kora felnőttkor képei, kirajzolódás, kifakulás a létből. Jó srácból keserű ördöggé válunk. Szétfoszlik a szervezett élet. Az ördöggel való cimborálás, mint rituális és izolációs folyamat, a szenvedélybetegség hajszálpontos kórrajza.

A prózák után következő színműben bűvárként egy vízbefúlót keresünk, és a felszín alatt, a tiszta, magában való csendben leperog az élet szerelmekkel, álmokkal, elodázott ügyekkel, hogy végül saját gyerekkori arcunkra ismerjünk a folyó mélyén.

Az utolsó írásokból úgy tűnik, az ifjúkor nagy egzisztenciális válsága véget ér, tervekről, utazásokról, emberi kapcsolatokról, könyvekről esik szó, mintha újrarendeződne az élet dolgai – de mint tudjuk, hiába.

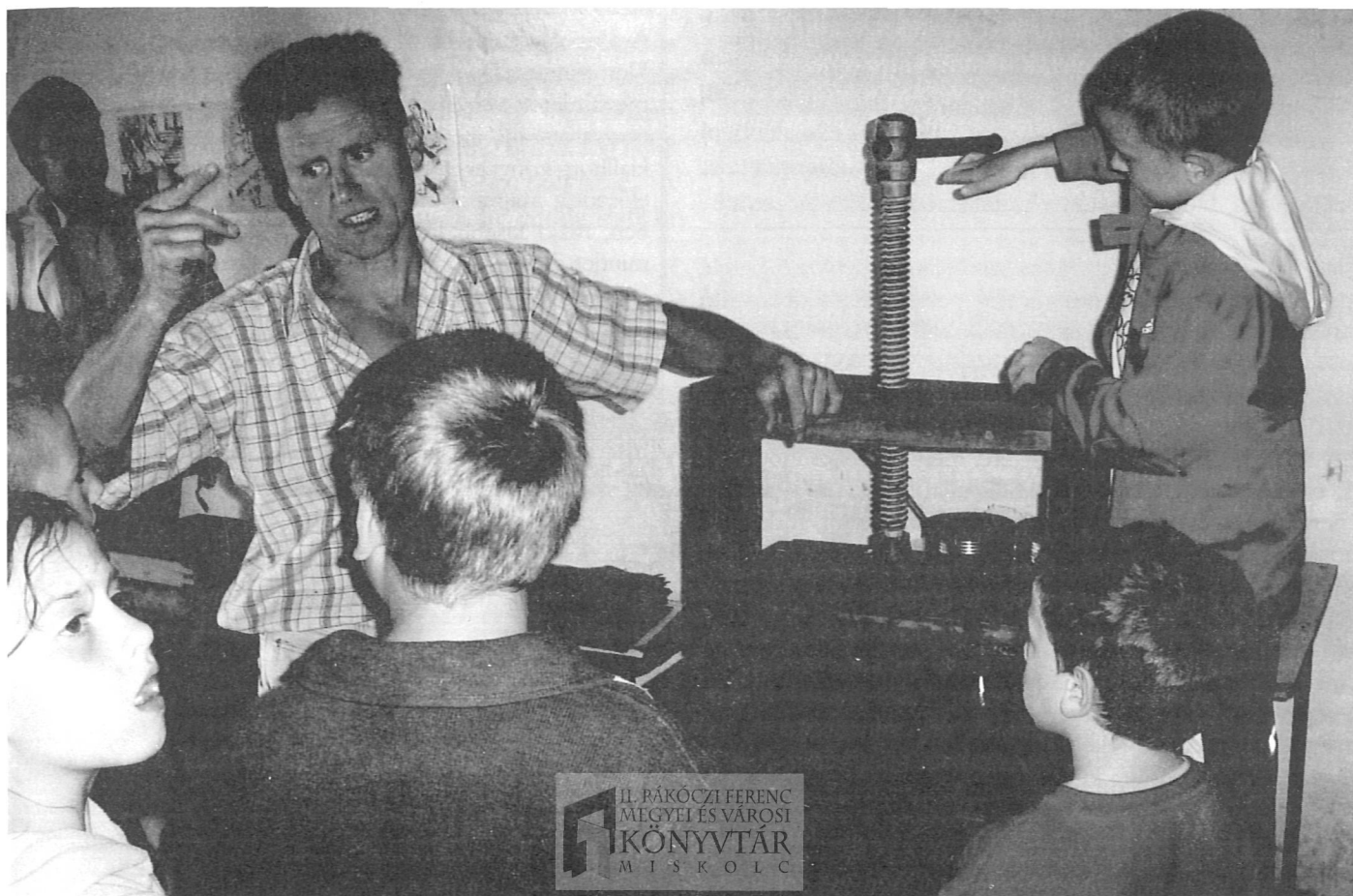
Málik egy kaszta sem tartozó, érthetetlen, lelki arisztokrata. Tehetsége műfajoktól független, mindig ugyanarról ír, tudatosan formálva meg az örületet, a világ és a saját örületét.

Az összegyűjtött prózában élet és mű a hiány telítettségében áll előttünk, erős és tiszta vonásokkal rajzolva meg egy pokoljáró lélek képét. Az életmű félbeszakadt, mégis önálló, egész és eleven. Ünneplünk és gyászolunk egyszerre, legjobban talán úgy, ha olvasunk és emlékezünk.

Garaczi László

Könyvek könyve – kézisajtóval a könyvtéren is

Daruka Mihály Miskolcon is „megszólaltatja” Károlyi Gáspárt és Mantskovit Bálintot

Vizsolyban, ahol 1590-ben Mantskovit Bálint műhelyében elkészült az első – teljes – magyar nyelvű Biblia, egy vállalkozó szellemű férfi, Daruka Mihály évek óta azért dolgozik, hogy kézzel metszett betűkkel, kézi sajtóval újra nyomtassa a Bibliát. Hogy minél többen megismerjék a fordítót, Károlyi Gáspár és segítői, valamint az egykori nyomdászok munkájának jelentőségét, Daruka Mihály a miskolci könyvhéten – június 7-én és 8-án – nyomdatörténeti bemutatóval várja az érdeklődőket, és pénteken délután 4 órától pedig interaktív színpadi játék keretében felidézi a több mint 400 évvel ezelőtt történt eseményeket, így a könyvtéren „megszólal” Károlyi Gáspár is.

Az „istenes vén ember”, a nagykárolyi születésű, 1563-tól haláláig, 1591-ig Göncön szolgált Károlyi (Károli) Gáspár elsősorban „isten egyházára”, a „keresztyén olvasóra” gondolt, amikor elkezdte a Biblia fordítását. Azt talán nem sejtette, hogy ezzel a munkával a magyar nyelv fejlődését is szolgálja. Stílusa, fordulatai óriási hatással voltak irodalmunkra, közgondolkodásunk alakulására. Szerencsére kortársai közül sokan segítettek abban a tudós teológust, hogy elérje célját. Az önzetlen

támogatóknak köszönhetően a közeli Vizsolyba költöztették Mantskovit Bálint nyomdáját, fedezték a papírköltséget, és ahhoz is adtak pénzt, hogy meg tudják venni a szükséges betűkészletet.

Daruka Mihály a mai mecénásokra számít, hogy elkészülhessen – kézzel metszett betűkkel, kézzel merített papírra, az eredetihez hasonló kézisajtóval – a Károli vagy Vizsolyi Biblia hasonmás kiadása. Az előkészületek már javában folynak. Aki mostanában ellátogat a festői szépségű helyen, a Zemplén lábánál, a Hernád közelében fekvő településre, és felkeresi a Vizsolyi Idegenforgalmi és Ifjúsági Központot, láthatja a nyomdatörténeti kiállítást, sőt, maga is kipróbálhatja a kézisajtót.

Daruka Mihály eredeti leírások, metszetek alapján nyomdagépet készített és megtanulta a betűmetszést is. Összesen 8 típusú betűkészlet 264 karakterét kell kimetszenie, kiöntenie. Kiszámolta: 4,5 millió betűből áll a Biblia, így a szedés is nagy feladat lesz. A tervek szerint 200 példányban készül el hasonmás kiadás, de egyetlen kötetet sem ad majd el, hanem azok kaphatják meg, akik segítik a munkáját.

FG-DK

Szép Magyar Könyv lehet Hernádkakról az Űrbe!

Székelyhidi Zsolt legújabb kötete Ladik Katalin „fűlvezetőjével”

A Spanyolnátha Könyvek 11. darabja, Székelyhidi Zsolt *Űrbe!* című kötete az előzsűri kedvező döntése alapján esélyes lett a rangos Szép Magyar Könyv 2012 díj elnyerésére. A legszebb könyv díját a 84. Ünnepi Könyvhéten, június 6-án vehetik át a kitüntetettek. Székelyhidi Zsolt könyvéhez Ladik Katalin írt „fűlvezetőt”.

Ha Székelyhidi Zsolt könyvének füle volna, befelé hallgatózna, önmaga csöndjét figyelné, a csöndben ülő sötétséget. Ahol a szöveg beleoldódik a feketeségbe, és kitölti a teret.

De miféle tér ez? Rituális időperformanszok, mumus- és ritmusistenek, istenizátorok és gravitátorok tere, egy szövegköltő világmódosítás-tere, mely végtelen időutazás is egyszerre. A szövegköltő ujjai a szavak ritmikus energia-kötegében matatnak, az idő hasadékait fürkészik, hogyan lehetne átjutni rajtuk az időanarchiába vagy az üres, fekete űrbe, ahol a téridő kontinuum kifeszül, és ahol tele van holddal a holdi ember, ruháia meg a füle is. Önnön szövegpurgatóriumában perzselődik a szerző, és zuhan, emelkedik talpig madárban, esernyőszárnyait kitarva – mert a versnovellákban a mennyei részből eső csorog. A mulandóságtól való félelem harminc éve fosztja, tépdési Székelyhidi újra és újra kinövő szárnytollait.

Ebben a szövegvers-könyvben, amit most az olvasó a kezében tart, három világ lenyomata préselődik egymásra: a Benn, a Fenn és a Lenn világáé. A szerző szerint a Benn világában legvacogtatóbb az a félelem, hogy kifutunk az időből, és nem fogjuk tudni nemzeti nyelvünkben lopott szószörnyetegekkel kitölteni a szabad-ötletek Vakszöveg blogját.

A Fenn világában szavakból építünk űrhajót, amely budiból tákolt gondolat, bűdös vagy illatos – attól függ, hogy fentről vagy lentől szagoljuk – a lényeg az, hogy mégis belülről, fulladás-mélyből kell levegőt vennünk, mert belepett bennünket az időutazás szmogja.

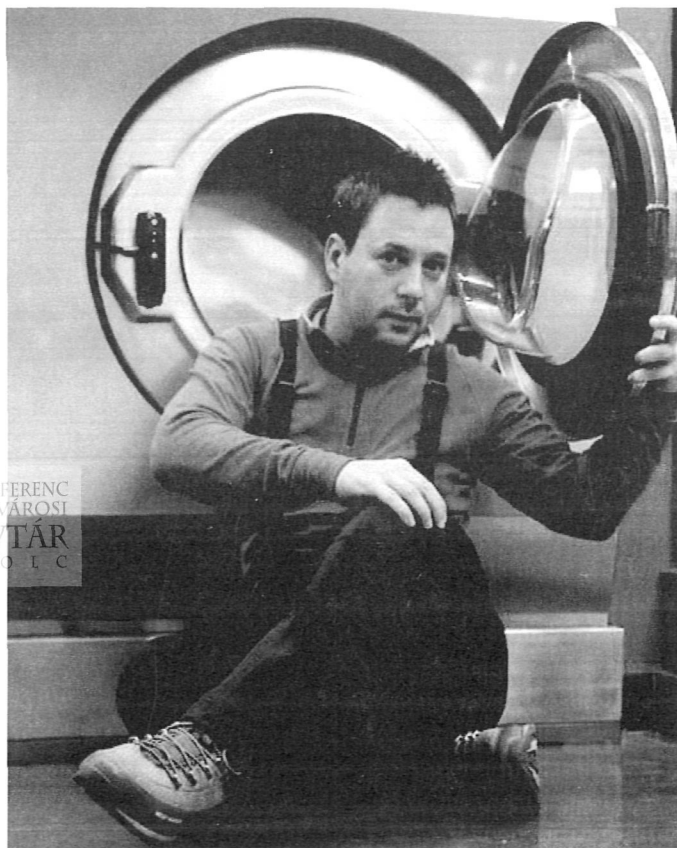
A Lenn világában ott találjuk Vass Tibort, akit a szerző meg-, ki- és beismerni szeretne, valamint a bringázó, kocsmalócán heverő és söröző, körtepálinkázó, csajozó József Attilát, Erdély Miklóst és a Spanyolnátha Miskolc és Budapest között ingázó csapatát. A Lenn világában halljuk az utolsó vonat csattogását a síneken, az űrből megérkezik a büfékocsi, ahova JA-n kívül bepréseli magát Zsírátán, a pultoslány, Jega Jade, Philip Glass, a fészbuk, a jutyúb, a magyar metál, SoundZcapa, a Sepoq zenekar, a szerelem, a tudás, valamint Dante, az öregedés és a szócsonkítások vakmerő istene.

Lássa és hallja, kinek van füle hozzá.

Ladik Katalin

(Székelyhidi Zsolt: Űrbe! Spanyolnátha Könyvek 11., Hernádkak, 2012. Ladik Katalin ajánlásával) A kötet kedvezményes áron kapható az Írók Boltjában vagy megrendelhető a szerző mailcímén: szekelyhidi@spanyolnatha.hu

A Szép Magyar Könyv verseny a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése (MKKE) által évről évre meghirdetett verseny a könyvesbolti forgalomba kerülő és magyarországi, illetve a határon túli magyar nyomdákban kiállított könyveket terjesztő kiadók számára. A versenyt először a Magyar Bibliophil Társaság szervezte meg 1929-ben, majd kisebb kihagyás után 1952 óta rendezik meg minden évben a könyvmustrát.

Székelyhidi Zsolt

Fotó: Zolkó

Székelyhidi Zsolt 1973-ban született Debrecenben. Író, költő, zeneszerző, számítógépes grafikus, 2007-től a Spanyolnátha szerkesztője, 2011-től főszerkesztő-helyettese. Kötetei: Hoz (versek, Új Bekezdés, Miskolc, 1997), Zajtalanítás (versek, Parnasszus, Budapest, 2004), Jega Jade – Háborúban született (regény, Kossuth Kiadó, Budapest, 2009), Ördögös (Spanyolnátha Könyvek, Hernádkak, 2009), Űrbe! (Spanyolnátha Könyvek, Hernádkak, 2012). Az 1995-ös Miskolci Tavasz Diáknapok különdíjasa. 2007-ben Junior Parnasszus-díjas, 2008-ban a Kossuth Kiadó regény pályázatának első helyezettje Zöllner Marcellal. 2007–2008-ban a Parnasszus online szerkesztője. A Jelenlét50, a HogyÖt, a Hunlandia, a Miskolc KapuCíner és a Díszkosz 12 SPN-antológiák tervezője, szerzője. A Hunlandiát szerkesztőként is jegyzi. SPN Krú név alatt 2008-tól Berka Attilával együtt zenés irodalmi performanszok, akciók alkotója. 2011-től a vakszöveg.hu irodalmi és fotóblogot vezeti Zolkóval.

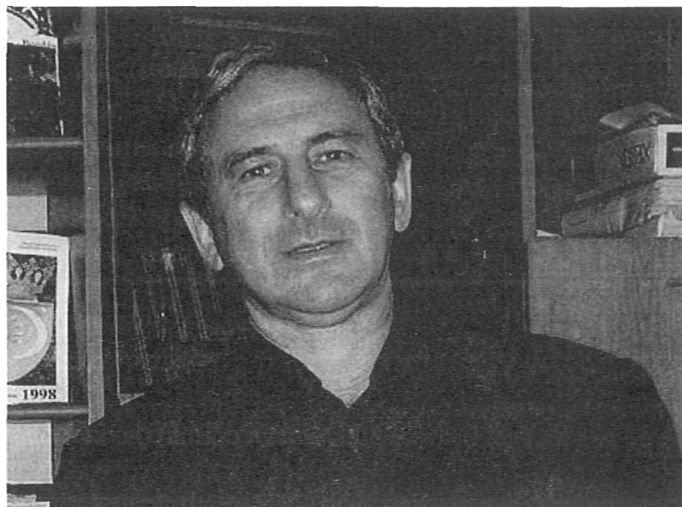
A marosvásárhelyi Mentor Miskolcon

Az ünnepi könyvhét miskolci rendezvényeinek vendége lesz a marosvásárhelyi Mentor Kiadó. A könyvtéren június 7-én, pénteken déli 12 órától pódiumbeszélgetés keretében beszél a kiadó történetéről, terveiről Káli Király István költő, író, a kiadó vezetője és Spielmann (Sebestyén) Mihály művelődéstörténész, a Teleki Téka korábbi vezetője, a Mentor Kiadó szerkesztője. A Könyvheti Újság olvasói számára Káli Király István mutatja be a marosvásárhelyi Mentort.

– A marosvásárhelyi Mentor Kiadót 1992-ben alapították a Látó szépirodalmi folyóirat akkori munkatársai. Kiadói tevékenységét 1993-ban indította, az elmúlt 20 év során a kitartó és következetes, a mindenkor egységes csapatmunkának köszönhetően a kiadónál több mint 700 kötet jelenhetett meg. A tevékenység csúcspontját az 1998–2009. közötti évi 45–50 cím jelentette, 2010 óta, tőlünk független okokból, ez évi 20–25 címre csökkent.

– A kiadó programjának legfontosabb célja a magyar irodalmi művek, ezek között is első sorban az erdélyi szerzők műveinek közkinccsá tétele volt és maradt. Az első években – tekintve, hogy az alapítók és a munkatársak valamennyien a Látót tekintették alapintézménynek – a programok mindenike a folyóirat szellemi körére épült, így a kiadott művek többsége a szépirodalom kategóriájába tartozott. Ezek között igen fontos helyet foglalt el a 17 elsőkötetes szerző művének megjelentetése – közöttük olyan szerzőké is, akik időközben jelentős alkotókká, a magyar irodalom jegyzett személyiségeivé váltak, mint Vida Gábor, László Noémi, Balázs Imre József –, de olyan elismert, kortárs szerzők művei – is, mint Bogdán László, Egyed Emese, Jánosházy György, Király László, Kovács András Ferenc, Sebestyén Mihály, Vári Attila, vagy a már hallhatatlanná váltaké – Lászlóffy Aladár, Molter Károly, Székely János. Ebben a kategóriában az eddig 18 kötetet számláló gyerekirodalmi sorozatunk mellett, amelyben többek között Áprily Lajos, Bajor Andor, Fodor Sándor, Páskándi Géza és Wass Albert verseit vagy meséit is közreadtuk, olyan jelentős sorozatok is megjelentek, mint Jánosházy György több kötetet számláló Shakespeare-fordításai, a *Minoritates Mundi*, a kisebbségben élő népek irodalmának fordításai és nem utolsósorban az 59 kötetes teljes *Wass Albert életmű-sorozat*, amelyből az utolsó hat kötet a hagyatékkutatásának eredményeként kerülhetett közlésre.

– A 90-es évek második felétől a kiadó más műfajok megjelentetésével bővítette a tevékenységét, felkarolva a tudós erdélyi értelmiség munkája nyomán született tényirodalmi művek kiadását is.

Káli Király István, a kiadó vezetője

Az elmúlt 10 év során e művek megjelentetése meghatározóvá vált a kiadó jellegét illetően, ezért ma a Mentort úgy tartja számon a szakma, mint az egyik legjobb tényirodalmi műhelyt az egész magyar nyelvterületen.

Ebbe a kategóriába tartozik a kommunista diktatúra éveiben tabuként kezelt Erdély történetének új kutatásait feltáró és bemutató *Erdély Emlékezete* sorozat, amelyben olyan jeles kutatók teszik közzé műveiket, mint Egyed Ákos, akadémikus, Pál-Antal Sándor, akit 2010-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választottak, Sebestyén Mihály, Szabó Miklós, Szögi László, Tüdős S. Kinga. A kolozsvári tudományegyetem Néprajz és Antropológia karával együttműködve elindítottuk *A Kriza János Néprajzi Társaság Könyvtára* sorozatot, amelyben az Erdéllyel kapcsolatos néprajzi munkákat adjuk közre. Úgyszintén ide sorolható a régió történelmével foglalkozó, kiadatlan, vagy rég meg nem jelentetett műveket felkaroló *Erdélyi Ritkaságok* sorozat valamint a 2012-ben indított, az oral history különböző változatait felölelő *Emberek – Életek* sorozat.

– Szakmai körökben igen nagy elismeréssel fogadták és fogadják a kortárs erdélyi képzőművészeket – az elszármazottakat is – bemutató *Mentor Művészeti Monográfiák* sorozatot, amelyben 1999. óta eddig 21 kötet jelent meg.

– A kiadó a 2013. évi ünnepi könyvhétre is négy új kötettel jelentkezik: Vaszilij Bogdanov (Bogdán László): *A végzet kirakós játéka* című verseskötetével, Pál-Antal Sándor: *A székegyek földje és népe* című történelmi tanulmánykötetével, Ungvári László Zsolt: *Napfégyenlőség* című verseskötetével valamint Vári Attila: *Nappali holdfény* című regényével.

Változások a kistélepülések könyvtári ellátásában

A kistélepülések könyvtári ellátásában 2013. január 1-jével új korszak kezdődött. A közigazgatási változásokkal is összefüggésben átalakultak a többcélú kistérségi társulások, s megszűnt a kistérségek közreműködésével szerveződött mozgókönyvtári ellátási forma.

Örömteli hír, hogy a kistélepülések nem maradnak egyedül a lakosság kulturális ellátásának megszervezésében, s azon belül a könyvtári ellátás kötelező feladatának teljesítésében. A kormányzat – a szakma bevonásával – új koncepciót dolgozott ki a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer átalakítására, és egyúttal a rendszer működéséhez szükséges források biztosítása érdekében is konkrét lépéseket tett. A nyilvános könyvtári ellátásról is rendelkező 1997. évi CXL. törvény 2012-ben módosult, változott a települési és megyei könyvtári ellátás szabályozása, s a törvény rendelkezései szerint a települések könyvtári ellátásának megszervezése a megyei könyvtárak feladata lett. Az 5 ezer lélekszám alatti települések 2012. december 31-ig megállapodást köthettek a megyei könyvtárakkal annak érdekében, hogy a jövőben a településen a könyvtári szolgáltatásokat az állami támogatás bevonásával a megyei könyvtár közvetítse.

A könyvtári szolgáltatások biztosítása érdekében 2012. december 31-éig Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 297 település önkormányzata kötött megállapodást a megyei könyvtárral, ennek köszönhetően az állami támogatás a feladatellátáshoz rendelkezésre áll. 2013. április elejétől megkezdődött a dokumentumok beszerzése, kiszállítása. Az igények felmérését követően szervezzük a gyermekeknek és felnőtteknek szóló kulturális programokat, rendezvényeket. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működésével kapcsolatos információk a Megyei Tudástár portálon (www.bazkonyvtar.hu) érhetők el közvetlenül.

Programok Borsod-Abaúj-Zemplén megye településein a 84. Ünnepi Könyvhéten

2013. június 1. 10.00

Mese a juhászbojtárról
Badin Ádám meseszínháza
Tompai M. Művelődési Ház (Kelemér, Tompa M. u. 25.)

2013. június 1. 14.00

Mese a juhászbojtárról
Badin Ádám meseszínháza
Művelődési Ház (Lénárdardóc, Dózsa György u. 66.)

2013. június 3. 11.00

„Nyári nappal cirreg a kukorica...”
Író-olvasó találkozó Lackfi János költővel
Egryssy Béni Városi Könyvtár (Kazincbarcika, Fő tér 5.)

2013. június 3. 16.30

„Emberi sorsok és a történelem”
Író-olvasó találkozó Fábian Jankával
Városi Könyvtár (Sátoraljaújhely, Dózsa Gy. u. 8.)

2013. június 4. 10.00

A részeg elefánt
Lackfi János költő gyermekolvasókkal találkozik
ÁMK (Tiszakeszi, Községháza út 18.)

2013. június 4. 10.00

Az állatok nyelvén tudó juhász
Babszem Jankó Gyermekszínház előadása
Petőfi Sándor Általános Iskola (Taktakenéz, Fő u. 18.)

2013. június 4. 12.00

Az állatok nyelvén tudó juhász
Babszem Jankó Gyermekszínház előadása
Művelődési Ház (Prügy, Szabadság u.14.)

2013. június 5. 14.00

Közönségtalálkozó Kassovitz László íróval
Általános Iskola (Vajdácaska, Fő u. 2.)

2013. június 6. 10.00

Irodalomról modern, fiatalos szemmel...
Író-olvasó találkozó Weiner Sennyei Tiborral
Egryssy Béni Városi Könyvtár (Kazincbarcika, Fő tér 5.)

2013. június 6. 16.00

„... ha ünnepel a szív...”
Gál Zoltán könyvbemutatója
Egryssy Béni Városi Könyvtár (Kazincbarcika, Fő tér 5.)

2013. június 6. 18.00

„Szerelmem, Erdély”
Rékasi Károly irodalmi estje
IKSZT (Gelej, Bem u. 1.)

2013. június 7. 10.00

Lufi és a többiek
Balázs Ágnes író a gyermekolvasókkal találkozik
Általános Iskola (Mikóháza, Szabadság u. 11.)

2013. június 7. 12.00

Lufi és a többiek
Balázs Ágnes író a gyermekolvasókkal találkozik
Általános Iskola (Herceghút, Kossuth u. 2.)

2013. június 7. 14.00

Lufi és a többiek
Balázs Ágnes író a gyermekolvasókkal találkozik
Általános Iskola (Vámosújfal, Csécsi Nagy Pál u. 12.)

2013. június 7. 14.30

„...gyémántok között voltam én a szén”
Tóth János költő irodalmi műsora
Iskolai könyvtár (Tiszakeszi, Községháza út 18.)

2013. június 10. 16.30

Budapesttől Bangkokig
Fejős Éva estje
Városi Könyvtár (Ózd, Petőfi tér 1.)

2013. június 12. 11.00

Rendhagyó irodalomóra Grecsó Krisztiánnal
Városi Könyvtár (Ózd, Petőfi tér 1.)

II. RÁKÓCZI FERENC MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER
3530 MISKOLC, GÖRGY U. 11.

84. Ünnepi Könyvhét és 12. Gyermekkönyvnapok

Miskolc, 2013

Június 3., hétfő 17.00

Egy művészcsalád a miskolci irodalom- és művészetkedvelők körében

Találkozó Mezey Katalin, Oláh János és (Oláh) Lackfi

János költővel, íróval, valamint Oláh Katalin és Oláh

Mátyás László képzőművésszel

Helyszín: Miskolci Akadémiai Bizottság székháza

Június 4., kedd

Nemzeti összetartozás napja

16.00 Ökumenikus istentisztelet a Mindszenti templomban

17.30 Megemlékezés az Országzászlónál a Népkertben

19.00 „És mégis élünk...!” ünnepi emlékműsor a

Művészetek Házában

Június 4., kedd 14.00

Tüdő Gyuszi és a többiek

Lackfi János gyermekolvasókkal találkozik

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Könyvtár (Görgey A. u. 11.)

Június 5. szerda 14.00

14.00–18.00 Pódiumbeszélgetések, zenés műsorok,

irodalmi összeállítások

15.00 **Megnyitó**

Köszöntőt mond: dr. Mengyi Roland, a B.-A.-Z.

Megyei Közgyűlés elnöke; Kiss Gábor, Miskolc

Megyei Jogú Város alpolgármestere

A 84. Ünnepi Könyvhétet megnyitja:

Lackfi János József Attila-díjas költő

Helyszín: Könyvtér (Erzsébet tér)

Június 5., szerda 17.00

Mihyenek a magyarok?

Lackfi János kötetbemutatója

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Könyvtár (Görgey A. u. 11.)

Június 6., csütörtök

10.00–18.00 Játékos foglalkozások, pódiumbeszélgetések,

zenés műsorok, irodalmi összeállítások

18.00 A Kalácska együttes koncertje

Helyszín: Könyvtér (Erzsébet tér)

Június 6., csütörtök 14.00

Lufi és a hajmeresztő szerelem

Balázs Ágnes színész, író műsora

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Könyvtár (Görgey A. u. 11.)

Június 6., csütörtök 15.00

Találkozó erdélyi szépírókkal

Vendégeink Málnási Levente és Balog László

Helyszín: Szabó Lőrinc Könyvtár (Mindszent tér 2.)

Június 6., csütörtök 16.30

„Az igazság merész ábítása”

Vendégeink Döbrentei Kornél író, költő

Közreműködik: Petrás Mária népdalénekes

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Könyvtár (Görgey A. u. 11.)

Június 6., csütörtök 10.00

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve legújabb, 2012. évi LI. számának bemutatója, szakmai konferencia

Helyszín: Herman Ottó Múzeum kiállítási épülete

(Papszer 1.)

Június 7. péntek

10.00–18.00 Játékos foglalkozások, pódiumbeszélgetések,

zenés műsorok, irodalmi összeállítások

Helyszín: Könyvtér (Erzsébet tér)

Június 7. péntek 15.30

Író-olvasó találkozó

Vendégeink a Kassán élő Gál Sándor író, költő

Helyszín: Szabó Lőrinc Könyvtár (Mindszent tér 2.)

Június 7., péntek 17.00

Az Arnyaskerttől az Arnyas kertig

Fecske Csaba új kötetének bemutatója

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Könyvtár (Görgey A. u. 11.)

Június 7., péntek 17.00

A Raklap Színbázis bemutatja Illés Adrienn és Ocsenás Gábor

Évák című könyvét

Helyszín: Helynekem (Széchenyi u. 30.)

Június 8., szombat

10.00–15.00 Játékos foglalkozások, pódiumbeszélgetések,

zenés műsorok, irodalmi összeállítások

Helyszín: Könyvtér (Erzsébet tér)

Június 8. szombat 10.00

I. Miskolci Könyvheti Aukció

Az aukciót vezeti: Pogány János (Abaúj Antikvárium)

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Könyvtár (Görgey A. u. 11.)

A miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2013. évi ünnepi könyvheti kiadványa.

Szerkesztette: Filip Gabriella

Tördelés: Körtvélyesi Éva

Címlapfotó: Fésűs Ádám

Felelős kiadó: dr. Prókai Margit, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár igazgatója

Készült: Német Nyomda Kft.

nka
Nemzeti Kulturális Alap

HANGSZERAKTÁR

MISKOLC

II. RÁKÓCZI FERENC
Megyei és Városi Könyvtár

84. Ünnepi Könyvhét
és 12. Gyermekkönyvnapok

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

A KALÁKA EGYÜTTES

INGYENES KONCERTJE

2013. JÚNIUS 6-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN 18.00 ÓRAKOR
AZ ERZSÉBET TÉREN